

Det er i hvert fald ikke virkelighedens verden – og bliver det formentlig heller aldrig. Derfor er det vigtigt med den diskussion på et ordentligt grundlag, som en bog som Matti Wibergs kan medvirke til.

John Wagner

Arbejdsløshedskassen for Selvstændige Erhvervsdrivende

Finn Østrup og Peter Nedergaard, *Det økonomiske samarbejde i EF*, København: Jurist- og Økonomforbundets forlag, 1992, 319 s., kr. 385,00.

Det er trivielt at konstatere, at en stor del af debatten om politik i Europa i dag præges af mediernes overskrifter om folkeafstemninger, valutauro, oprullede jerntæpper og nye væbnede konflikter foran EF's døre. Disse overskrifter har også leveret stof til en række debatbøger, hvor forfattere søger at fremme deres mere eller mindre subjektive syn på den europæiske integration. En bog med titlen *Det økonomiske samarbejde i EF* vil derfor blive mødt med en god del skepsis. Når denne bog imidlertid er Finn Østrup og Peter Nedergaards nye bog fra Jurist- og Økonomforbundets Forlag, så er der ikke grund til en sådan skepsis. Den nye udgave af *Det økonomiske samarbejde i EF* er kommet seks år efter, at Finn Østrup og Jens Pagter Kristensen udsendte første udgave, af det der har været den grundlæggende lærebog om de Europæiske Fællesskaber på flere af landets universiteter.

I 10 kapitler gennemgås størstedelen af det økonomiske samarbejde i EF. Indledningsvis redegøres for udviklingen i det europæiske samarbejde, retssystemet, institutioner og beslutningsprocedurer. Efterfølgende gennemgås policyområderne handelspolitik, skatte- og afgiftspolitik, industripolitik, fiskeripolitik og landbrugspolitik. Bogens sidste tre kapitler behandler mere tværgående emner som finansiell integration, samarbejde om økonomisk politik og valutaspørgsmål samt EF's finansiering. Afsnittet om EF's økonomiske politik og valutaspørgsmål indeholder en specielt grundig fremstilling. Forfatterne forudser her i underafsnittet med titlen »Fremtidig ustabilitet i EMS?« den valutauro, som EMS samarbejdet har opvist efter slutredaktionen af *Det økonomiske samarbejde i EF*.

I forhold til førsteudgaven af bogen mangler det kapitel, der hed »EF's fremtidsudsigter«. I betragtning af EF's nuværende uklare situation er dette ikke så underligt. Men set i lyset af, at næsten hele bogen behandler en – irreversibel? – proces vedrørende EF's integration i dybden, ville det have været interessant, om de to forfattere i et kapitel om EF's fremtidsudsigter havde givet nogle bud på EF's mulige udvidelse i bredden.

Bogen er problematiserende og flere af kapitlerne rummer korte redegørelser for både økonomiske og politologiske teorier vedrørende integration og international makroøkonomi. Bogen savner en redegørelse for nyere integrationsteorier, ligesom betydningen af andre nationale aktører end regeringsmedlemmer underspilles.

Det er i hvert fald ikke virkelighedens verden – og bliver det formentlig heller aldrig. Derfor er det vigtigt med den diskussion på et ordentligt grundlag, som en bog som Matti Wibergs kan medvirke til.

John Wagner

Arbejdsløshedskassen for Selvstændige Erhvervsdrivende

Finn Østrup og Peter Nedergaard, *Det økonomiske samarbejde i EF*, København: Jurist- og Økonomforbundets forlag, 1992, 319 s., kr. 385,00.

Det er trivielt at konstatere, at en stor del af debatten om politik i Europa i dag præges af mediernes overskrifter om folkeafstemninger, valutauro, oprullede jerntæpper og nye væbnede konflikter foran EF's døre. Disse overskrifter har også leveret stof til en række debatbøger, hvor forfattere søger at fremme deres mere eller mindre subjektive syn på den europæiske integration. En bog med titlen *Det økonomiske samarbejde i EF* vil derfor blive mødt med en god del skepsis. Når denne bog imidlertid er Finn Østrup og Peter Nedergaards nye bog fra Jurist- og Økonomforbundets Forlag, så er der ikke grund til en sådan skepsis. Den nye udgave af *Det økonomiske samarbejde i EF* er kommet seks år efter, at Finn Østrup og Jens Pagter Kristensen udsendte førte udgave, af det der har været den grundlæggende lærebog om de Europæiske Fællesskaber på flere af landets universiteter.

I 10 kapitler gennemgås størstedelen af det økonomiske samarbejde i EF. Indledningsvis redegøres for udviklingen i det europæiske samarbejde, retssystemet, institutioner og beslutningsprocedurer. Efterfølgende gennemgås policyområderne handelspolitik, skatte- og afgiftspolitik, industripolitik, fiskeripolitik og landbrugspolitik. Bogens sidste tre kapitler behandler mere tværgående emner som finansiell integration, samarbejde om økonomisk politik og valutaspørgsmål samt EF's finansiering. Afsnittet om EF's økonomiske politik og valutaspørgsmål indeholder en specielt grundig fremstilling. Forfatterne forudser her i underafsnittet med titlen »Fremtidig ustabilitet i EMS?« den valutauro, som EMS samarbejdet har opvist efter slutredaktionen af *Det økonomiske samarbejde i EF*.

I forhold til førsteudgaven af bogen mangler det kapitel, der hed »EF's fremtidsudsigter«. I betragtning af EF's nuværende uklare situation er dette ikke så underligt. Men set i lyset af, at næsten hele bogen behandler en – irreversibel? – proces vedrørende EF's integration i dybden, ville det have været interessant, om de to forfattere i et kapitel om EF's fremtidsudsigter havde givet nogle bud på EF's mulige udvidelse i bredden.

Bogen er problematiserende og flere af kapitlerne rummer korte redegørelser for både økonomiske og politologiske teorier vedrørende integration og international makroøkonomi. Bogen savner en redegørelse for nyere integrationsteorier, ligesom betydningen af andre nationale aktører end regeringsmedlemmer underspilles.

Finn Østrup og Peter Nedergaards bog er en solid indføring i grundviden om det økonomiske samarbejde, som de fleste – indtil det danske afstemningsresultat den 2. juni forelå – havde troet også ville komme til at udgøre en væsentlig del af Danmarks økonomiske og politiske fremtid.

Det økonomiske samarbejde i EF har haft en kort produktionstid. Bogen nævner på side 28, at Maastrichttraktaten blev nedstemt i Danmark den 2. juni. Alligevel er størstedelen af bogen skrevet med det perspektiv, at Maastrichttraktatens artikler fremover vil være afgørende for EF-samarbejdet. Det er ikke på alle punkter, at bogen er på højde med udviklingen. Eksempelvis overser de to forfattere i bogens afsnit om Europaparlamentet, at Den Europæisk Demokratiske Gruppe 1. maj i år indgik i Det Europæiske Folkepartis Gruppe.

Bogen er skrevet i den europæiske ånd, som titlen tilsiger. Der er ikke ofret speciel plads på redegørelser for danske problemer i forbindelse med deltagelsen i EF-samarbejdet. Denne fravælgning af de danske synspunkter burde gøre bogen velegnet til et bredere nordisk marked. Set fra et dansk publikums synspunkt er manglen af det danske synspunkt samtidig bogens største svaghed. Manglen kunne derfor danne grundlag for en publikation med titlen »Danmark og det økonomiske samarbejde i EF«. Ikke-økonomer bør ikke lade sig afskrække af bogens titel. *Det økonomiske samarbejde i EF* er næsten ribbet for økonomisk model-eksercits. Bogen kan dog sagtens anvendes som supplement til mere matematisk baserede modeller for det økonomiske samarbejde i EF.

Som det fremgår af forordet til bogens førsteudgave fra 1986, har forfatterne bevidst valgt ikke at medtage EF's bistandspolitik. Dette valg er selvfølgelig helt legitimt, men når bogen er et lære- og opslagsværk, ville bogen ikke have taget skade af at være 30 sider længere.

Når bogen er tænkt anvendt i undervisningssammenhæng er det ærgerligt, at bogens stikordsregister er yderst begrænset. Stikordsregisteret er i denne andenudgave blevet betydelig ringere, end stikordsregisteret i førsteudgaven fra 1986.

De to forfattere må ærgre sig over timingen i forbindelse med bogens udgivelse. Det ville have været befriende, hvis *Det økonomiske samarbejde i EF* havde været tilgængelig for et købelystent publikum for et halvt år siden under debatterne op til afstemningen om Maastrichttraktaten. Under disse debatter savnede mange den grundige og flersidige fremstilling af information om EF's økonomiske samarbejde, som findes i Finn Østrup og Peter Nedergaards bog. Forhåbentlig går der ikke seks år igen, inden næste udgave af *Det økonomiske samarbejde i EF*.

Lars Thore Jensen
Institut for Erhvervsret og Politologi